პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

წელიწადი მესამე

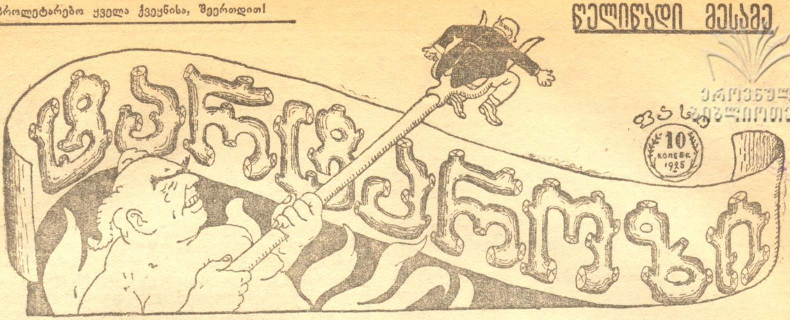

№ 43 | კვირა, 4 აპრილი, 1926 წელი. | № 43

„მუსოლინმა ჰაეროპლანებიდან მიიღო აღლუმი და მიესალმა ჯარებს.

„მუსოლინმა განაცხადა: ჩვენ ყოველთვის მზად უნდა გვახსოვდეს, რომ ცხოვრება ბრძოლაა". (დეპეშებიდან).

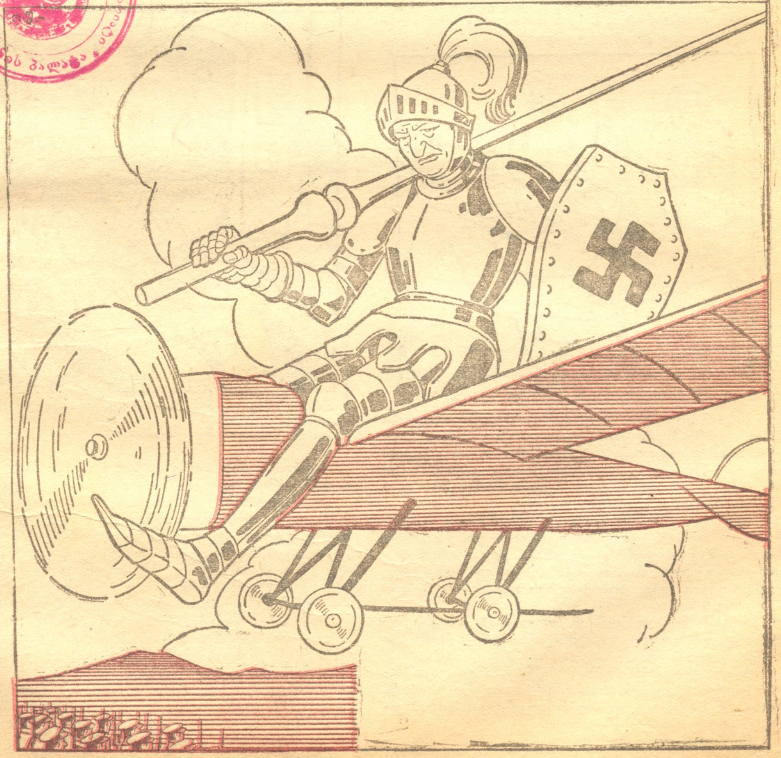

დონ-კიხოტის მემკვიდრე

ბიურო კრატიძე

ამ ამბავს მე აქ არ მოვყვებოდი, რომ მხედველობაში არ მქონდეს მიღებული ერთი გარემოება: ამ ბოლო დროს, პროფკავშირებში, სხვადასხვა დაწესებულებებში, ჟურნალ-გაზეთებში, კედლის გაზეთებში, კერძო და საზოგადოებრივ ხასიათის გამოცემებში, პასუხისმგებელ პირების ოფიციალურ და არაოფიციალურ წერილებში ძალიან ხშირად გაიგონებთ:

„სასტიკი ბრძოლა ბიუროკრატიზმის წინააღმდეგ! ზიზღი ბიუროკრატიზმს! წყეულიმც იყოს ბიუროკრატიზმი!“ და სხ.

ასე წარმოიდგინეთ, საქმე იქამდე არის მისული, რომ საერთო ძახილს პირწავარდნილი ბიუროკრატებიც (იგულისხმება ჩვენი ბიუროკრატები, ჩვენი ცხოვრების სინამდვილეში ჩასახული, წარმოშობილი და ფეხადგმული ბიუროკრატები, რომლებიც... მაგრამ ამაზე შემდეგ) აყვენ ფეხის ხმას და თითონაც გაიძახიან:

„ზიზღით“.

რამდენად გულწრფელია მათი განცხადება თუ გაზახება, ამაზე აქ არ ვილაპარაკებთ, საჭიროა მხოლოდ აღინიშნოს, რომ ბიუროკრატობა, როგორც ასეთი, ფრიად არა სიმპატიური მოვლენაა და ხშირად უკმაყოფილების გრძნობას იწვევს ხოლმე საზოგადოებაში. მაშასადამე, ბიუროკრატობას ჩვენ მართლაც ბრძოლა უნდა გამოუცხადოთ და ჭოკით ვსდიოთ.

სოფლიდან ჩამოსულ გლეხებს საათობით აცდევინებდა.

საიდან წარმოიშვა ბიუროკრატიზმი, ვინ არის მისი მამამთავარი, შეიძლება იგი ერთ დროს დადებითი მოვლენა იყო საზოგადოების ცხოვრებაში? ასეთი კითხვები მართლაც მრავალ ჩვენგანს ებადება და დაებადება და თუ ამდენ ხანს არ დაებადა, მომავალში მაინც უნდა დაებადოს, ან თვით მან დაბადოს.

ბიუროკრატიზმი მეფის დროს სასარგებლო მოვლენაც იყო: მუშათა კლასი მონარქიზმის პირობებში, ბიუროკრატიზმით გაჟღენთილ ქვეყანაში უფრო ირაზმებოდა და სწორედ ეს ბიუროკრატიზმი უფრო ამწარებდა მათ და უფრო მეტად აცხოველებდა ბრძოლის სურვილს.

ეს იყო მაშინ.

როგორ მოვიდა ჩვენთან ბიუროკრატიზმი, როგორ შემოგვეპარა იგი, ან—ვინ შემოიტანა ჩვენს წარმოება-დაწესებულებებში?

ბიუროკრატიზმის შემომტანი ჩვენში გახლავთ პატივცემული (მხოლოდ არა ჩვენგან) ბიურო კრატიძე, რომელიც ეხლა უკვე ღრმად მოხუცებულია მაგრამ კიდევ საკმაო ჯანღონით არის სავსე.

ბიურო კრატიძე დაიბადა უხსოვარ დროში. ადგილმდებარეობა, თუ სად იყო მისი სამშობიარო ბაგა, ან რა პირობებში მოუხდა მას ქვეყნად გაჩენა, [illegible] გამორკვეული არ არის, რადგანაც ბიურო კრატიძის განსვენებული მშობლები არ იყვენ დაზღვეული. საკითხი მათი დაუზღვევლობის მიზეზის შესახებ ჯერ-ჯერობით გამოურკვეველია, მაგრამ ერთი რამ ცხადია, რომ ბიუროს არ მიუღია, არც სამშობიარო დახმარება, არც რძის ფული, არც კონსულტაციაში გაუტარებია.

ბიუროს ეროვნება, სამწუხაროდ არ რის საბოლოოდ გამორკვეული. ყოველ შემთხვევაში, ის კი ცდაოა, რომ ბიურო კრატიძე ქართველი არ არის. მართალია, მისი გვარი ძე-ზე თავდება, მაგრამ ეს არაფერს არ ნიშნავს: ბიურო მოხერხებული ყმაწვილია და რომელ ქვეყანაში მივა „იმ ქვეყნის ქუდს იხურავს“, გვარს დაბოლოებას უცვლის. მაგალითად: საქართველოში ბიურო კრატიძეა, რუსეთში კრატოვი, სომხეთში კრატიანცი, ადერბეიჯანში კრატი ოღლი და სხვა.

ბიურო კრატიძე, სხვათა შორის მრავალ პიროვანია; მას შეუძლია ერთ და იმავე დროს საქართველოშიც იყვეს და ვოლოგდის გუბერნიაშიც, ქარხანაშიც შევიდეს და დაწესებულებაშიც მოიკალათოს, გამგეც იყოს და ადგილკომის მდივანიც.

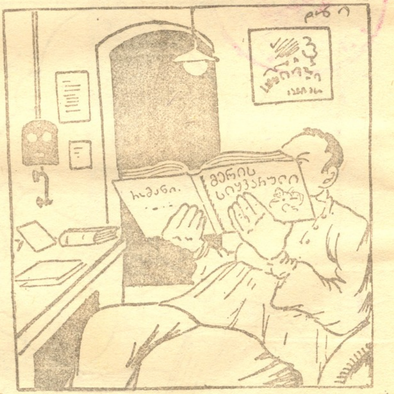

...იჯდა კაი დიდი კაცის ადგილზე და განკარგულებას იძლეოდა.

ბიუროს ბევრი მტერი ჰყავს, მაგრამ იგი მაინც ყურს არ აპარტყუნებს, ცხოვრობს თავისთვის არხეინად.

თუ როგორ ჩამოვიდა ბიურო საბჭოთა საქართველოში, ეს არ არის გამორკვეული, ისე კი დაბეჯითებით ამბობენ, რომ ამოვიდოდა, ან ეტლით, ან ჰაეროპლანით, ან ფეხით, ან სხვა რაიმეთი, ოღონდ მატარებელს არ გამოყვებოდა, რადგანაც იგი მეტად ფრთხილი კაცია და ჩვენს მატარებლებს, რომლებსაც ეგრეთ წოდებული „კრუშენია“ ჩვეულებათ გადაექცათ, არ ენდობოდა.

როდის ჩამოვიდა ჩვენში ბიურო?

ისტორია არც ამის შესახებ ამბობს გარკვეულად რამეს. ბოროტი ენები ამბობენ, რომ იგი გასაბჭოების დროს ჩამოვიდა დიდის ამბით, სხვები კი ამტკიცებენ, რომ ბიურო გასაბჭოებისას ჩამოსული კი არა, საქართველოს მკვიდრი მცხოვრებიაო. ზოგიერთები იმასაც კი ამბობენ, თითქოს მათ საკუთარი თვალით დაენახოთ, როგორ ზეიმით შეხვდა საქართველოს გასაბჭოებას ბიურო და თავის სახლზე წითელი დროშაც კი გადმოჰკიდა.

ყოველ შემთხვევაში, ჩვენ შეგვიძლია მეორე ამბავს უფრო დაუჯეროთ, რადგანაც ბიურო მეტად მოხერხებული კაცია და თავის დროზე მიხვდა რა უფრო იყო უმჯობესი. თბილი ადგილის თავის დროზე მოსაპოებლად.

რევოლიუციამდე, თურმე ბიურო დიდი რიხით ცხოვრობდა, რევოლიუციის შემდეგ ცოტა გადემოკრატდა, მაგრამ მენშევიკების დროს ისევ გავლენიანი კაცი შეიქნა, ისე, რომ ყოველი დიდი კაცის კაბინეტში და დაწესებულებაში მისთვის კარები ღია იყო. გასაბჭოების პირველ ხანებში ბიურო სულ გადაიქმნა, გზაში რომ შეგხვედროდა, ველარ იცნობდი, სულ მთლად პროლეტარიატის ყაიდაზე ეცვა და ხელშიც ყასიდათ ნამგალი ეჭირა. ბიუროს ერთხელ საუცხოო ბინა წაართვეს, მაგრამ მას კრინტიც არ დაუძრავს, რადგანაც, როგორც თითონ ამბობდა „პროლეტარ კაცს ბინა არაფრად ესაჭიროებოდა“. მიუხედავათ ამისა, არ გასულა მაინცა და მაინც დიდი ხანი, რომ მან უკეთეს ბინაში მოიკალათა და ამჟამად შიგ ცხოვრობს.

საინტერესოა ბიურო კრატიძის მოღვაწეობის ამბავი: გასაბჭოების პირველ ხანებში ისიც სხვებთან ერთად „პაიოკს“ იღებდა და იმით იკვებებოდა. შემდეგ იგი დაითხოვეს,—შტატის შემცირებაში მოყვა, მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ უკეთესი ადგილი იშოვა. ბიურო ყოველგვარ შრომის ბირჟის გარეშე იცვლიდა და იცვლის ადგილებს და თანამდებობებს, იგი ხან გამგეა, ხან გამგის მოადგილეა, ხან დირექტორი, ხან ქარხნის ადგილკომი, ხან ყრილობის დელეგატი, ხან მისი თავმჯდომარე.

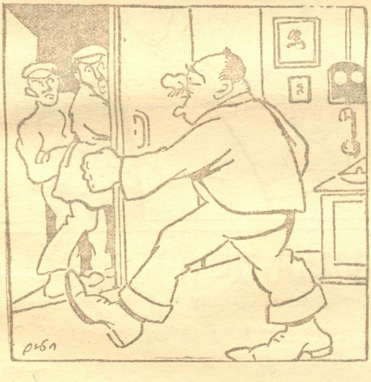

შეუდგა საგმირო საქმეების განხორციელებას.

მე მახსოვს ბიურო ერთ საბჭოთა დაწესებულებაში მიიღეს რეგისტრატორის თანამდებობაზე. აქ მან იმდენი „მუყაითობა“ გამოიჩინა, რომ ორ დღეში დაითხოვეს: სოფლიდან ჩამოსულ გლეხებს იგი საათობით აცდევინებდა და განგებ არ ატარებდა ქაღალდს რეგისტრაციაში. დათხოვილი ბიურო სხვაგან წავიდა და საქმეთა მმართველის თანამდებობა იგდო ხელში. აქ იგი ერთი თვე მსახურობდა, შემდეგ უკმაყოფილება მოუვიდა ერთ-ერთ პასუხისმგებელ მუშაკთან და იქიდანაც მიაბრძანეს. ბიუროს წარბიც არ შეუხრია და ერთი ქარხნის დირექტორის მოადგილის თანამდებობა იშოვა. აქ მან უფრო გაშალა თავისი შემოქმედებითი უნარი. საქმეზე მასთან მისულ მუშას იგი კარებში არ უშვებდა, სალამსაც არ აძლევდა, ასეთ კაცს, რასაკვირველია, ქარხანაში დიდხანს არ მოაცდევინებდენ: ჰკრეს პანღური და გამოაგდეს. ეს პანღური ბიურომ ისე მიიღო, თითქოს მისთვის ბუტერბროდი მიერთმიათ: ადგა და ღიღინით [illegible] მეორე დღეს კრატიძე სამეურნეო დაწესებ[illegible] იჯდა და კაი დიდი კაცის ადგილზე და განკარგულებებს იძლეოდა. აქაც დიდი ხანი არ უბოგინია ბიუროს. დაწესებულების კოლეგიამ დიდი ბოდიშით გამოისტუმრა იგი. ამას შემდეგ ბიურო სახელმწიფო მომარაგებათა მყოფ (გოსბიუჯეტნი) დაწესებულებაში შევიდა და გამგის ადგილზე მოიკალათა. ვინ იცის, აქ რამდენ ხანს გაგრძელდებოდა მისი ბატონობა, რომ თითონ მას არ დაენებებია თავი ამ დაწესებულებისათვის: ჯამაგირი ასეთ დაწესებულებებში, როგორც მოგეხსენებათ, მეტად მცირეა და იმასაც თავის დროზე ვერ ღებულობენ ხანდისხან; კრატიძეს კი კვაჭანტირაძეზე ნაკლებ ხელგაშლილად არ უყვარს ცხოვრება და ამიტომაც იყო, რომ უფრო მსუქანი ადგილის ძებნა დაიწყო. ამრიგად მან მოიარა თითქმის ყველა დაწესებულება და მრავალ ადგილას ღირსეული მემკვიდრეები დატოვა, რომლებიც დღემდისაც ერთგულად განაგრძობენ მის საქმეს.

ბოლოს კრატიძეს მოსწყინდა გამგეებათ და ადმინისტრატორებათ ყოფნა და გადასწყვიტა პროფესიონალურ მუშაობისთვის მოეკიდა ხელი. ეს დარგი მისთვის უწინაც კარგად ნაცნობი იყო, ამჟამადაც კარგი მეგობრები ყავდა შიგ, მაგრამ მან განიზრახა გულმოდგინეთ მოეკიდა ხელი პროფმუშაობისათვის და თავისი საქმე საბოლოოდ დაეყენებია მისთვის სასურველ (ჩვენთვის, რასაკვირველია, არასასურველ) ნიადაგზე.

თავდაპირველად ბიურო ქარხანაში შევიდა უბრალო მუშად და დაიწყო მუშაობა. ცოტა ხნის შემდეგ იმდენი მოახერხა, რომ საქარხნო კომიტეტის წევრად აირჩიეს, წევრობიდან იგი ადგილკომის პასუხისმგებელ მდივნის თანამდებობაზე გადასკუპდა და შეუდგა თავის საგმირო საქმის განხორციელებას. მუშებმა დიდხანს ველარ აიტანეს მისი ქარხკომობა და წარმოებიდან გამოაბრძანეს.

ბიურო მაინც არ დაცხრა და მეორე ქარხანაში შევიდა, იქიდან მესამეში გადავიდა, შემდეგ მეოთხეში და ამგვარად შემოიარა მრავალი წარმოება. ყველგან თავისი კვალი დატოვა, ყველგან მემკვიდრეები გაიჩინა, რომლებიც ასე თუ ისე, მაინც აკეთებენ მის საქმეს.

პროფკავშირთა საბჭოს გადამწყვეტი ზომები აქვს მიღებული კრატიძის წინააღმდეგ: ხშირად აგდებს მას სამსახურიდან, ხან გამასწორებელ სახლშიც მიაბრძანეს, ხან იქით, ხან აქეთ, მაგრამ დაუდეგარი კრატიძე მაინც ახერხებს გამოძრომას და ხანდისხან კავშირის ცენტრალურ გამგეობაშიც შეიპარება ხოლმე. პროფსაბჭოს გარდა, კრატიძის წინააღმდეგ გამოდის ბევრი ჩვენი დაწესებულება.

გამოტანილია უამრავი დადგენილებები, გადაწყვეტილებები, რეზოლიუციები და გამომუშავებულია გეგმა მის წინააღმდეგ საბრძოლველად.

მართლაც დაუდგრომელი ბიურო კრატიძე დაწყნარდა, დამშვიდდა, შეშინდა და თითქოს სადღაც გაიპარა, მაგრამ იგი მაინც ცოცხლობს, მისი მემკვიდრეები განაგრძობენ მისგან დაწყებულ საქმეს.

ბიურო კრატიძის მიერ დაწყებულ და გაგრძელებულ საქმეს ბიუროკრატიზმი ეწოდება. იგი მეტად მავნე სნეულებაა. იგი კეთრზე უარესია. გადამდებიც არის. ამიტომ საჭიროა ჩვენ ყველამ ვიცოდეთ მისი ბინა, მისი მისამართი. კრატიძეს განსაზღვრული ბინა არა აქვს, იგი ყველგან არის: თვითეული ჩვენგანი უნდა ჩაუკვირდეს საკუთარ თავს და აუცილებლად აღმოაჩენს ბიუროკრატიზმის ცოტაოდენ ნამცეცს მაინც. ეს ნამცეცები ყველა ჩვენგანმა გახურებული შანთით უნდა ამოიწვას. მხოლოდ მაშინ დამარცხდება კრატიძე და მისი მოძღვრებაც.

ტერსიტი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ამერიკული“ მანქანა ტეხნიკა

„ამერიკაში სწარმოებს მუშაობა, რომლის მიზანია ამერიკის საზოგადოებრივი აზრის მომზადება საფრანგეთში ფაშისტურ გადატრიალებისათვის“. (დეპეშებიდან).

„ხელი-ხელ ჩაკიდებული“

(აზრი ნასესხებია ზოგი სხვისგან, ზოგი სინამდვილიდან)

პროკურორმა მოხსენება დაათავა:

— მაშ ასე ამხანაგებო, მუშკორი და გლეხკორი საბჭოთა ხელისუფლების თვალი და ყურია, მას არაფერი არ უნდა გამოეპაროს, იგი ყველაფერს უნდა ფხიზელი გონებით სწონიდეს და საბჭოთა მტრებს კალმის წვერზე აგებდეს მიუდგომლათ და მოურიდებლათ. ამ შემთხვევაში, ამხანაგებო, პროკურატურამ და კორესპონდენტებმა უნდა ხელი-ხელ ჩაკიდებული იარონ!

პროკურორის სიტყვას ყველა აღფრთოვანებით შეხვდა, ხოლო განსაკუთრებული, აღტაცება სახეზე მუშკორ ღდინჩამყოლაძეს შეუთამაშდა!

— : —

სამსახურის საქმენი აიძულებენ ღდინჩამყოლაძეს ბათომში იმგზავროს. უკვე თბილისის სადგურიდან უთვალთვალებს, სწონის, არკვევს, ისმენს, იგებს ყველაფერს. როდესაც ვაგონის კიბეზე ადიოდა, ისე მძიმეთ მიაბიჯებდა, რომ ეტყობოდა—სადგურშივე მას საკმაო სიმძიმის ამბები მოეგროვებია და მითი დატვირთული, თავსაც მძიმეთ გრძნობდა.

შევიდა ვაგონში. ეძებს ადგილს, ვერსად მიაგნო. კანდუქტორს მიმართა:

— გთხოვთ დასაწოლი ადგილი მიბოძოთ!

— თუ არის—თქვენც მონახავთ, თუ არა და „ნა ნეტ ი სუდა ნეტ“!

მიუგო კონდუქტორმა.

— აი, სწორედ, თუ გნებავთ საქმე „სასუდოთ“ არ გაგიხდეთ,—ადგილს მომცემთ!

— კი, მაგრამ რით იმუქრებით ყმაწვილო?—შეეკითხა კონდუქტორი.

— არაფრით, მხოლოდ... იცოდეთ, რომ მე მუშკორი გახლავართ!

— ვაი, შენს კონდუქტორს; მან კარგად იცის თუ რა არის ზოგიერთი მუშკორი, მართლა როგორ ღდინში გდევს, ვაგონში მთელ ღამეს ფხიზლობს, რომ ეგებ შემთხვევით თვალი მოჰკრას თუ როგორ წათვლემს რევიზორს ან კონდუქტორს, და, აი, ეხლა ამ ჭირმა თითქოს კიდეც დუკაკუნა კონდუქტორის წათვლემილ თვალებს.

„ძალა აღმართს ხნავს“—მუშკორის „პრეტენზია“ კონდუქტორმაც მალე დააკმაყოფილა.

ამგვარათ: **მუშკორის** პირველი ვალი ღდინჩამყოლიძემ „კეთილ-სინდისიერათ“ შეასრულა.

— : —

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— ოხ, ზინა, რომ იცოდე რა დღე დამაყენა შავდღია ნის კოოპერატივის გაფლანგვის საქმემ. რა ჭირი გადამ-წყდა, რა უბედურება, მაგრამ მადლობა ღმერთს, გადა-ვრჩი!

ამ სიტყვებით მიმართა კუპეში მჯდომმა ახალგაზრ-და ყმაწვილმა ახალგაზრდა ლამაზ, სუფთად ჩაცმულ, ლურჯ-თვალება ქალს.

— აბა, ბბა! იმ ხანებში მეც რა დღე დამადგა;—არ-სად წასვლა, არსად გავლა, არც ოპერა, არც დრამა! წარ-მოიდგინე „ნიბელუნგებზედაც" კი ველარ წავედი!—ამო-ოხვრით მიუგო ქალმა.

გვერდით ზედა „კოიკაზე" წევს მუშკორი ღდინ-ჩამყოლაძე და მარჯვენა ყურზე ხელ-მიფარებული იჭერს ქალ-ვაჟის საუბარს.

— გაფლანგვა! ეს ხომ უბრალო საკითხი არაა, კო-ოპერატივის გაფლანგვა „ჭირი გადაწყდა", არა ტუჩზე აკოცებდენ, მაგრამ მაინც თავი როგორ გაინთავისუფლა? აქ რაღაც „მახინაციაა"—ფიქრობს მუშკორი.

მაგრამ გატვრინავს სულს, რომ უკეთ ჩასწვდეს ქალ-ვაჟის საიდუმლოს.

— მაგრამ, ჩემო ზინა,—განაგრძობს უცნობი ყმაწვი-ლი,—კოოპერატივს კიდევ ისეთი შავი დღე არ დაუყენე-ბია ჩემთვის, როგორც ტაბტრესტმა დამაყენა. მერე რამ-ხელა თანხა: 15 ათასი მანეთი! აქ სიკვდილის განაჩენი ხელთ გიკავია! გახსოვს, რა დღე დამადგა—დღე-ღამე არ მძინებია!

— ბიჭოს! ტაბტრესტშიაც ღვაწლი მიუძღვის, 15 ათასი გაუფლანგავს, ოხო, ხო, ხო აქ უკვე არც თუ სახუ-მაროა საქმე!—კმაყოფილებით იზმორება მუშკორი.

— ყველაზე უფრო,—კვლავ განაგრძობს უცნობი,—დიდი დანაშაული კიდევ მატყლის შემყიდველი ტრესტის ფლანგველობის საქმეში ჩავიდინე. საქმეს ვილა წუხდა. ის იყო კინაღამ უდანაშაულო კაცი გავხვიე შიგ. მაგრამ, მადლობა ღმერთს, გადაურჩი და ის ყმაწვილი აღარ დამი-ღუპავს, თორემ სინდისის ქენჯნა სამარეში ჩამიყვანდა!

— ბიჭოს, ეს ვაჟბატონი ძალიანაც ტრაბახობს, რომ მოუხერხებია და თავთან ერთად ამხანაგიც გამოუძვრენია პასუხისმგებლობიდან! აი, რა პატარა ხაფანგში გაყო თავი დიდმა ავაზაკმა!—უკვე დაეკარგა წონასწორობა მუშკორ ღდინჩამყოლაძეს, მას სული ყელში მოებჯინა:—როდის იქნება, რომ მატარებელი შემდეგ დიდ სადგურს მიაღწევს და იქიდან შესაძლებელი იქნება საზოგადოებას ამცნოს ეს დაფარული დიდი ბოროტმოქმედება!..

—:—

მატარებელმა ერთი დაიკივლა და შორაპნის სად-გურთან გაჩერდა. იწკუპ გადმოხტა ვაგონიდან ბაქანაზე მუშკორი ღდინჩამყოლაძე და მოუთმენლად იკითხა:

— დეტეჩეკას თანამშრომელი სად არის?

— რა გნებავთ, ყმაწვილო?—ზრდილათ ჰკითხა მას იქვე მდგომმა წითელ ყალიმიანი ქუდით, ერთმა ბრგე ვაჟკაცმა.

— თქვენ ბრძანდებით?—ჰკითხა ღდინჩამყოლაძემ.

— დიახ მე გახლავარ!

— მაშ, გთხოვთ, წამობრძანდეთ!

და გაუძღვა ვაგონისაკენ.

ვაგონში მყოფი ქალ-ვაჟი ალერსის თვალით უცქერ-დენ და ალერსიანათაც ეკეკლუცებოდენ ერთმანეთს.

— აი, ეს ყმაწვილი გახლავთ, რომელსაც სამი დიდი დაწესებულება გაუცარცვავს, ალბათ ეხლა სადღაც მიი-პარება!—„დარწმუნებული და თან ამაყი კილოთი მიმარ-თა ღდინჩამყოლაძემ რკ.-გზის განს. კომისიის თანამშრო-მელს" და ქალთან მოსაუბრე ყმაწვილზე მიუთითა.

—:—

— დაპატიმრებული ბრძანდებით!—გადამწყვეტი კილოთი მიმართა უცხო ყმაწვილს განსაკ. კომისიის თანამშრომელმა და დასძინა:

— გთხოვთ პირადობის მოწმობა გვაჩვენოთ!

გადაშალა განს. კომისიის თანამშრომელმა „პირადობის მოწმობა“ და გაშეშდა.

შიგ ეწერა:

— მოწმობა ესე ეძლევა...... ის პროკურორის მოადგილე რიკრიკაძეს მას შინა, რომ ის „.. და სხ.

თეთრმა ფერმა გადაჰკრა წითელ მუშკორსაც.

— კი მაგრამ, როგორ გადაურჩით შავდლიანის კოოპერატივის გაფლანგვას, ტაბტრესტის 15 ათასს მანეთს, მატყლის შემყიდველი... ერთი სიტყვით ამდენ გაფლანგვებს?— ოდნავ დარცხვინებული კილოთი შეეკითხა „უცნობს“.

— სულ ადვილათ. სამივე პროცესი საგულისხმო იყო, ბრალდებულთა და მოწმეთა დაკითხვამ, შემდეგ საბრალმდებლო სიტყვამ დიდი ენერგია მოითხოვეს, მაგრამ, მადლობა ბედს, შრომას გადავრჩი და ეხლა მცირე ხნით დასასვენებლად სოფლად მივდივარ!

ამ დროს კონდუქტორმა სანთელი ზედ უცნობ მგზავლის ცხვირთან მიიტანა.

აქ უკვე ლდინჩამყოლაძის განცვიფრებას და გაფითრებას საზღვარი აღარ ჰქონდა:

— უცნობი ფრიად ნაცნობი „მომხსენებელი“ პროკურორი გამოდგა!

გაახსენდა მუშკორს პროკურორის სიტყვები:

„მუშკორი და პროკურატურა ხელი-ხელ ჩაკიდებული მიდიოდენო“.

ღრმათ ამოიხვნეშა მუშკორმა და დაღონებული კილოთი წარმოსთქვა:

— ხელი-ხელ ჩაკიდებული, მაგრამ არა ისე, როგორც დღეს ვპირებდი!

უჩარდია.

მუშკორაში

ასანთის საყიდლად
შევიდა იგი.
ჩეკის და სალაროს
გრძელია რიგი...

და ბოლოს ელირსა:
იყიდა ასანთი,
რომლისა ყიდვასა
მოუნდა საათი.

ნიგვზიანი

მე პოეტობის სახელს არ ვეძებ,
არ მაქვს უნარი, არ ვიცი წერა,
მაგრამ თუ შევხვდი სუნოვან კერძებს
არ შემიძლია ვუცქირო ცერად.
ვიცი, რომ ბევრი ცუდს ფიქრობს ჩემზე,
და მე კი მათი არ მინდა წყენა.
როცა შეგვისვამს სიკვდილი ფრთებზე,
იქ განაჩენით შეგვხდება ზენა.
მსურს რომ ერდგვარათ ვხედავდე ყველას,
მაგრამ კი არის სხვადასხვაობა.
(ზოგი განაგრძობს სოფელის წველას,
ზოგიც უცქერის სანახაობას).
ვიფიქრე: ჩავალ ბაზარში ერთი.
სახლში ფიქრებმა გადამიყოლა.
მომიტყდა სარი, ჩამენგრა ფერდი,
როცა ღობეზე ვცადე გაყოლა.
იქნებ თქვენ მკითხოთ,—ღობე—მესერით
რად მოვისურვე ბაზარში წასვლა?
მაგრამ ხომ გზები არის მეწყერი
არ შეუძლია კაცს რაშით გავლა.
აქ სკოლის ეზო დანგრეულია
და გადადიან ურმებით ხალხი.
ვშიშობ, როდესაც გვერდში უვლიან,
რომ წამოიქცეს თვით სკოლის სახლი.
ქარები არწევს, აღარ ასვენებს,
ბოკნები არ აქვს, კიბე და მინა.
თუ უგულობა ვსთქვი და ვახსენე,
ვფიქრობ: იქნება ვინმეს ეწყინა..
— როგორღაც იყო ვეწვიე ბაზარს,
ამოგანგლული ტალახში სულ მთლად.
ხუთშაბათია და მქონდა აზრად
ბაზრობას ვნახავ და მრავალ სუფრას.
აგერ შალომა ჰყვირის და ჰყვირის:
აბა ფართალი აქ არის მუქთად.
აგერ ვილაცა ფულებზე სტირის
ჯიბგირისაგან ჯიბე აქვს სუფთად
... და კვლავ ტალახი. ფოსტა და ეპო,
არ შეგიძლია, რომ ინახულო.
აქ ალმასკომი, მაგრამ რა უყო...
საბჭოსაც მინდა ჩაურახუნო.
მაგრამ იჭვები გულს სწურავს ავად,
ვაი თუ ვინმემ გამიგოს მანკი,
მაშინ მჭირია ვგრძნობ დასაცავად
თავზე, რომ მადგეს დრედნოუტ-ტანკი.

ჩახუნდარიძე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„კეთილ-მოწყობამ" მიშველა

დღეს მე თავისუფლად ვგრძნობ თავს და ამაში ტფილისის „კეთილ-მოწყობას" დიდი ღვაწლი მიუძღვის.

ერთი ჩემი კარგ მეგობარი ანტონ კოტრიკაძე ტფილისში ჩამოვიდა სამსახურის საშოვნელად და ჩემთან „ჩამოხტა".

იგი ჩემს ბინაზე ეტლით მოვიდა; უკანასკნელი ფული მეეტლეს მისცა. მის „ჩემოდანში" (სამსახურის მაძიებელმა მოინტელიგენტო ხალხმა მამაპაპური ხურჯინი უარჰყო) აღმოჩნდა: ორი ხაჭაპური, ერთი ბოთლი ჭაჭის არაყი, სამოცდახუთგრადუსიანი (?), ერთი მოხარშული

განუწყვეტელი ხმაურობა ისევ გრძელდებოდა.

დედალი, „ერთი-ცხრა" ჯანჯუხა (ჩურჩხელა) ტკბილის კვერში შეხვეული და ტყლაპი (ეს უკანასკნელი ჩემი ცოლის საპატივსაცემლოდ). ამის გარდა, ჩემს სახელზე ორმოცამდე წერილი, რომელთა წაკითხვას იმდენი დრო და შრომა დასჭირდებოდა, რამდენიც არქეოლოგიურ წარწერებს.

მე მაშინვე ვიგრძენი საფრთხის მოახლოვება და, სანამ ჩემი მეგობარი ანტონი ჩემს ცოლს ელაპარაკებოდა იმის შესახებ, თუ ჩვენ სოფელში ვინ გათხოვდა, ვინ მოკვდა, ვინ ცოლი მოიყვანა, ვინ მორჩა და სხვა, მე გაფაციცებით ვეძებდი და ცალკე ვაწყობდი ჟურნალ-გაზეთებს და ბროშურებს, სადაც კი რაიმე ეწერა უმუშევრობის და დევიზი „პირი სოფლისაკენ"-ის შესახებ.

მე ძალზე დამაფიქრა „ტარტაროზი"-ს იმ ნომრის დაკარგვამ, სადაც ძალიან გარკვევით იყო განმარტებული, რომ კაცი კავშირის წევრი ვერ გახდება, თუ არ მსახურობს, და სამსახურში არ მიიღებენ, თუ კავშირის წევრი არ არის.

ვაფრინე უფროსი ვაჟი „ტარტაროზი"-ს რედაქციაში. რადგანაც ვჩქარობდი, ვუთხარი ტრამვაისათვის არ დაეცადნა და ფეხით წასულიყო. თან შიშით გული მისკდებოდა: ვაი, თუ ისევე უგზო-უკვლოთ დაიკარგა ის ნომერი, როგორც „საბჭოს ნაკაზი"-მეთქი.

ანტონმა დაწვრილებითი ცნობები მომაწოდა იმის შესახებ, თუ როგორ გაფუჭდა გზები ჩვენს სოფელში, როგორ დაინგრა სკოლა, რატომ გაკოტრდა კოოპერატივი (მან კარგად იცის, თუ ვის რა თემაზე უნდა ელაპარაკოს). გარეშე მაყურებელი იფიქრებდა, თითქოს მე მუშკორი ვიყავი და ანტონი გაგზავნილი მყავდა სოფელში ცნობების შესაკრებად.

ის იყო ანტონს უნდა დაეწყო სამსახურის შესახებ ლაპარაკი, რომ ჩემი ვაჟი ქლოშინით შემოვარდა „ტარტაროზი"-თ ხელში.

აქვე უნდა ითქვას, რომ ანტონ კოტრიკაძეს გათავებული აქვს „ძველი ორკლასიანი", ყანის კარგი მუშაა, იცის დურგლობაც; მთელ სოფელში იციან, რომ ანტონი საუკეთესოდ სთლის თოხის ტარებს და აკეთებს სამფეხა სკამებს.

წარმოიდგინე, მკითხველო, ჩემი მდგომარეობა. ასეთი „სპეცი", პრინციპიალური მტერი სასტუმროების და რესტორანების ფინანსიური მოსაზრებით,—უნდა იყოს ჩემთან მანამდე, სანამ სამსახურს და ოთახს იშოვნის?!

არ შემოადგმევინებ ფეხს ოთახში,—ხომ სამუდამოდ მოგჭრა თავი და ველარასოდეს ველარ ჰქენი „**პირი საკუთარ სოფლისაკენ!**" შემოადგმევინე ფეხი ოთახში, მოასწრო ქუდის მოხდა,—მერე ხომ აღარ არსებობს ისეთი ძალა, რომელსაც შეეძლოს ოთახიდან მისი გამოსახლება.

ეს იყო ჩემი შეშფოთების მიზეზი, როცა ჩემ ოჯახში პირველად ფეხი შემოდგა ჩემმა საუკეთესო მეგობარმა ანტონ კოტრიკაძემ.

მე მტკიცედ გადავწყვიტე, რაც შეიძლება ადრე დამერწმუნებია ანტონი, რომ სამსახურს ვერ იშოვნის.

მოსვლის პირველ დღეს მთელი ლექცია წავუკითხე, ვუმტკიცებდი, რომ ყველა პატიოსანი კაცი სოფლისაკენ მიილტვის, სოფელს შველა უნდა, რომ ტფილისში ამდენი და ამდენი ათასი უმუშევარია კავშირის წევრი და პირველ რიგში მათ აძლევენ სამსახურს, რომ ჯამაგირს თავის დროზე მაინც არ მოგვცემენ, რომც მიგიღონ და სხვა. მოვიშველიე ჟურნალ-გაზეთებიც.

ამის შემდეგ ჩვენ შორის ხშირად იმართებოდა ასეთი საუბარი:

— კაცო! აი კომუნისტები რომ კი აწყობენ ხალხს სამსახურში, ჩვენი სოფლის კომუნისტებს რა ღმერთი უწყრებათ, რომ ვერ მომაწყვეს?

— ეს წინედ იყო, ეხლა კომუნისტებს ნაკლები გავლენა აქვთ, მგონი პარტიიდანაც რიცხავენ, ვინც პროტექციაზე ჩამოაგდებს ლაპარაკს; ამის გარდა, „სპეცებია" საჭირო.

— ქე რომ მპირდებიან? აქ ივანეს შვილი რა „სპეცია", გამგეთ რომ დანიშნეს?!

— რომ არ დაგპირდენ, საშველს არ მისცემთ, თავს აბეზრებთ იმ ხალხს. ივანეს შვილი წინედ მიღებულია და სამსახურიდან დათხოვნა შეუძლებელია ეხლანდელ დროში.

— კაცო, რომ სწერენ „**პირი სოფლისაკენ**"-ო და ყველა აქ არის, მარტო მე წავიდე სოფელში?!

— ასეა, ჩემო ძმაო, ზოგი სწერს, ზოგიც უნდა წავიდეს.

— არა კავშირის წევრი რომ კი მიიღეს სამსახურში?!

— (გაბრაზებით) რანაირად შეიძლება ეს მოხდეს; ტფილისში 60.000 უმუშევარია (ა.-კ- უმუშევრები ტფილისს მივაწერე გაჭირვების დროს და თანაც მათი რიცხვი გავადიდე).

ასე მიდიოდა კვირეები, თვეები.

ლიტონ სიტყვებს თავი დავანებე. გამოვიყვანდი ჩემს მეგობარს ქუჩაში და ვეუბნებოდი:

— ხომ ხედავ, ტფილისში ამდენი ბაღი შენდება, სახლები ინგრევა (ორი დღე სამსახურში არ ვყოფილვარ და სომხის ბაზარში სახლების ნგრევას ვაჩვენებდი). ქუჩებიც ინგრევა. ეს იმის ნიშანია, რომ სახლების მაგიერ ტფილი-

სახელმძღვანელო

ბიბლიოთეკა

პირველ დღეს—ტარტაროზმა გააჩინა სალარო.

მეორე დღეს—ტარტაროზმა გააჩინა სამოთხე.

სელები ბაღებში იცხოვრებენ; მიმოსვლა ბაღებს შორის ჰაეროპლანით იქნება-მეთქი.

— არა უშავს,—მეუბნებოდა ანტონი,—შენ წუნობ, თორემ ასეთი გზები სოფელს სიზმარშიაც არ უნახავს. სახლებს რომ ანგრევენ—ეს იმიტომ, რომ ქალაქმა კარგად იცის, თუ როგორ სჯობია; ალბად, მეტია... ბაღებში ყოფნას და ჰაეროპლანზე ჯდომას რა აჯობებს! ტფილისში ზამთარი არც კი სცოდნია, თოვლი არ მინახავს და წვიმა.

იმედი აღარაფერის იყო. ჩემმა ცდებმა უნაყოფოდ ჩაიარა. ანტონი ჩემი ოჯახის წევრად ჩავთვალე. სამსახურს მისთვის არ ვეძებდი—შოვნის იმედი არ მქონდა.

ერთს ჩემთვის ბედნიერ დღეს მომნახა ამხ. კონსტანტინემ (ამაზეა ნათქვამი: „ქათამმა ჩხრიკა, ჩხრიკა და თავის დასაკლავი დანა გამოჩხრიკა"-ო) და მთხოვა სესხად ხუთი თუმანი. გამოირკვა, რომ ოთახის გამოცვლა უნდა და მაკლერი „ოტსტუპნოის" 200 მანეთს სთხოვს.

კონსტანტინე დღესაც ანასტასიას ქუჩაზე სცხოვრობს და ცოტა უფრო ცუდ პირობებში, ვიდრე წინად.

წყნეთის, ანასტასიევის და ყორღანოვის ქუჩები მიემართებიან პარალელურად. წყნეთის ქუჩაზე ტრამვაისგან დიდი კაცი სცხოვრობს, მილიციელის განკარგულებით იგივე მდგომარეობაა. დარჩა ანასტასიევის ქუჩა. აი ამ ქუჩაზე ღამის პირველ საათზე სწყდება ხმაურობა და დილის ოთხ საათზე იწყებს შეშით და ნახშირით დატვირთული ურმები მოძრაობას.

— ცოლშვილს გეფიცები, ცოლშვილს,—შეწუხებული სახით მეუბნებოდა კონსტანტინე,—არ შეიძლება იმ ქუჩაზე ცხოვრება.

ერთს ქვეყანაში ასეთი სასჯელი ყოფილა: კაცს დააძინებენ და ძილში ჰკლავენ დამნაშავეს. ჩვენი მთავრობა რომ ამ წესს შემოიღებდეს, მაშინ ანასტასიევის ქუჩა საუკეთესო ადგილი იქნებოდა ამ საჭიროებისათვის.

მეც მოვყევი ჩემს გაჭირვებაზე.

— იცი რას გეტყვი: გადმოიყვანე ჩემთან შენი მეგობარი, თუ სამ დღეში ბარგი არ აიკრას და **სოფლისაკენ** არ ქნას **პირი**,—ერთი თვის ჯამაგირზე ხელს ავიღებ. იგი სოფლის სიწყნარეზეა მიჩვეული და ხმაურობას ვერ აიტანს.

— არა,—ვეუბნები მე,—ჩემი ჯამაგირი ხუთი თუმანია! შენი კი—ათი; წააგებ. თუ მაგას მომიხერხებ, ყურთიერთ სალაროდან გამოვიტან სესხს ხუთ თუმანს (ვითომ მაშინვე მივიღებდი, როგორც განცხადებას შევიტანდი) და შენ გაძლევ არა სესხად, არამედ სანაძლეოს სამუდამოთ.

შევთანხმდით.

ანტონ კოტრიკაძე კონსტანტინესთან გადავიდა.

საწოლი ფანჯრის ახლოს მოუწყვეს.

განუწყვეტელი ხმაურობა ისევ გრძელდებოდა.

„აბა უგლეეეეეეიიიი",—გაიძახის გათენებამდე მენახშირე.

„ლოქო, ლოქო"!—სასიკვდილო კაცის ხმით გაჰკივის მეთევზე გობით თავზე.

„ეიც... ეიც-ეიც!"—იძახის კვერცხის გამყიდავი და ისე გარბის, თითქოს დაიძახა და ამით თავისი წმინდა მოვალეობა მოიხადა.

— „ჟარენი სემიჩკიააააა... ბატი ბუტიააააა!"—დუდუნებს სპარსელი მოხუცი, ინით წვერებშეღებილი.

ყოველ დილას ფანჯარას კომბალი მოხვდება; ანტონ კოტრიკაძე გადაიხედავს და დაინახავს, რომ უზარმაზარი ტანის კაცს წამოუკიდია ტომრით მიწა და ისეთი კილოთი ეუბნება:—წაიღე „სამოვრის" საწმენდი მიწაო,—თითქო გუშინ ყოფილიყო მათ შორის შეთანხმება.

კონსტანტინეს იმედი გაუცრუვდა.

სამსახურის შოვნის იმედით ანტონ კოტრიკაძე ამ მდგომარობას ადვილად ურიგდებოდა და წასვლაზე არ ჰფიქრობდა.

კონსტანტინე თითქოს ყოველ დღე მხვდება ქუჩაში და თავს აღარ მიკრავს.

ოჯახში სავალდებულო გავხადე, რომ ერთი წევრი უსათუოდ იწვეს. ხმა გავავრცელე: ტიფით ავადმყოფობა გაჩნდა ჩემსას-თქო.

ამ გარემოებით დაშინებული, ჩემსას მოსვლას ველარ ბედავენ სოფლიდან ჩამოსული სამსახურის-მაძიებელნი.

მართალია: მე მიშველა ქალაქის კეთილ-მოწყობამ და გვარიანად მოაწყო ჩემი საქმე, მაგრამ ამხ. კონსტანტინესთან კი ვარ **ცოტა უკაცრავად**, რომ ჩემი ჭირი მას გადავუღოცე.

თუმცა ეს მე სასიხარულოდ არ მაქვს, მაგრამ:

„ღმერთმა ერთი რით აცხონოს, თუ მეორე არ წასწყმიდოს".

სიმონიკა.

ელექტრონული ბიბლიოთეკა

მოზრდილთათვის

მეხამე დღეს—ტარტაროზმა გააჩინა ადამი.

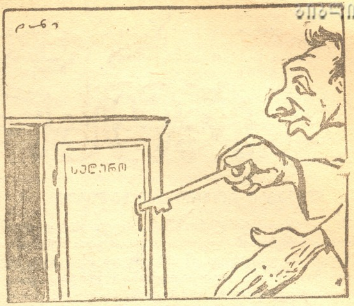

მეოთხე დღეს—ტარტაროზმა გააჩინა გასაღები.

მეხუთე დღეს—ტარტაროზმა გააჩინა ევა.

მეექვსე დღეს—ტარტაროზმა ადამი და ევა დაასახლა სამოთხეში.

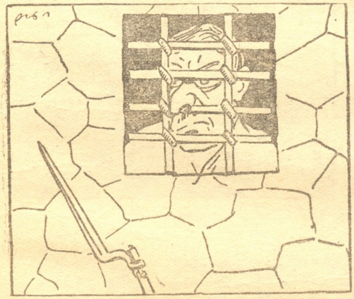

მეშვიდე დღეს ადამმა... მოისვენა საამქვეყნო მოღვაწეობისაგან.

შორაპანი

ხალხია ერთგვარი აქ მოვლინებული
ქეიფში, ჭამაში ღვთით მირონ ცხებული,
გინება ლანძღვაში ცეცხლმოკიდებული,
ყვირილში, გრიალში ვაჟკაცათ ქებული.
ოთხნია, ტოლნია და განა ცუდია?!
ყველას თავს უმშვენებს წითელი ქუდია!
შრომობენ ძალზედა ოფლი სდით ღვარადა
ისვრიან ფრაზებსა მთა-ველზე-ბარადა.
„მოშორდი ტელეფონს“, „მომეცი ძირულა“
„ვინა ხარ, ეი შენ“ (სჩანს რომ განწირულა)
„ოხ! შენი“—და შემდეგ წამოვა ხმებია...
ათასად ნაქარგი (ყალყზე სდგას თმებია)
და ეხლა ზესტაფონს უყვირის ვიშითა.
„ვანიჩქა“ კუნჭულში კანკალებს შიშითა.
ყოველდღე ასეა აქ აყალ-მაყალი.
(ამდენს არ იყვირებს მანდ გეო ბაყალი!)
არ გჯერათ? ჩამოდით და ნახეთ თვალითა.
გზის ფულს ჩვენ მოგვართმევთ ცხადია ვალითა.
თუ თვალწინ დაგიდგესთ შეითან ბაზარი
შენც წამსვე ზოგს მათგანს მოაბი ბაწარი.

წყეული,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლევარსი როხროხაძე

ლევარსი როხროხაძე ხაშურში

წავიკითხეთ „ტარტაროზში" ლევარსის და მისი ოჯახობის განცხადება ლევარსის დაკარგვის შესახებ. დიდი მწუხარება გამოიწვია ამ ამბავმა და ამიტომაც ხალხი შეუდგა მის ძებნას. ზოგი სადგურზე იცდიდა და გამვლელ გამომვლელებს ათვალიერებდა.

უცებ ძელვა, იქუხა, შეინძრა მიწა, დაჰკრეს ზარი.

სადგური მაძებლებით გაივსო. ხმაურობა, ჩოჩქოლი, ტირილი, გლოვა და გარეთ წვიმა ერთმანეთში არეული იყო.

თუმცა გვიან, მაგრამ „მაქსიმ გორკი"-ც გვეახლა. მაძებრები დანაწილდენ და ერთი ნაწილი რონოდების კარებთან აიტუზა, მეორე ნაწილი კი მეორე მხარაზე გადავიდა: ვინ იცის იქნებ უბილეთო არის და იქიდან გაგვეპაროსო...

ლევარსის მოსვლა „მაქსიმ გორკით" სადგ. ხაშურში.

ყველა წვერიანს ეკითხებოდენ სახელსა და გვარს.

უცებ მოისმა მხიარული ხმაურობა:

— აჰა, ჩემს ლევარსის ვახლავარ!

— ვახლავარ ჩემ იპოლიტეს!

მთელი სადგური დაინძრა აქეთკენ და ათვალიერებდა ბუმბერაზ ლევარსის.

იპოლიტე და ლევარსი ლაპარაკში გაერთვენ.

ლევარსიმ აუწყა თავისი განზრახვა, რომ სოფელს თავი დაანება და ქალაქში მიდის მსუქან ადგილის საშოვნელად.

ამ ზაასის დროს ლევარსიმ მრავალი რამ ახალი გაიგო.

— ასეა, ჩემო ლევარსი, საქმე. ეხლა კიდევ ახალი ამბავი: ხაშურის ცხრა-წლედში მთავრობის კრიზისია: კაბინეტის შედგენა არავინ იკისრა: გამგეების 9 სერია უკვე ვნახეთ ამ ერთ კვირაში.

— მერე და ამდენი ხანია უგამგოდ არის ცხრა წლედი?

ლევარსის სახეზე ღიმილი დაეტყო, წვერზე ხელი გადაისვა და ჩაფიქრდა.

— მოდი ლევარსი გაქებენ და შენ მოჰკიდე ამ საქმეს ხელი!

— ? ? ?.

— რაღას ფიქრობ, ჩემო ლევარსი? კარგი ჯამაგირი, ოთახიც შიგ სასწავლებელში, ხალხი პატიოსანი. მასწავლებლები რამდენიც გინდა.

ლევარსი ჩაფიქრებული უსმენდა იპოლიტეს.

— წამოდი, ლევარსი, ერთი ბოთლი ღვინო დავლიოთ; დეე ,ეს საკითხი გადაკვრითი წესით გადავჭრათ! რას იტყვი? პირი ცხრა-წლედისაკენ!

ლევარსი გაჰყვა, შევიდენ სასადილოში, მოიკითხეს ღვინო: „ხვანჭკარა" ლიმონათით და შეექცენ.

— რას იტყვი, ლევარსი; ეს პროვინცია არის, მაინცდა მაინც დიდი განათლებული ხალხი არ არის. შენი აქ დარჩენა დიდ ნაყოფს გამოიღებს, სასარგებლო კაცი ხარ.

— რა გლახა იღბალი მაქვს, ოხერი,—და მოჰკიდა ღვინით სავსე ჭიქას ხელი,—ყოველთვის წამხდარი საქმის გასაკეთებლად მიძახიან,—და უნდოდა ღვინო გადაეკრა, რომ ამ დროს ფეხებში ვირთხამ დაუწყო არშიყობა.

ლევარსის შიშით ჭიქა ხელიდან გაუვარდა, წამოვარდა და იყვირა:—არიქა, ფეხდასხმაა.. მაჰახელა.. თოფი.. ზარბაზანი.. პულემიოტი.. ტანკა..

ყვირილზე ხალხი შეგროვდა.

ლევარსის შიშით ჭიქა ხელიდან გაუვარდა. წამოვარდა და იყვირა.

ლევარსი არ წყნარდებოდა

— დათვი, ქურდები.. სპილო, არიქა, ჩქარა,—ყვიროდა იგი და გმირულ თვალებს ცეცხლივით ატრიალებდა.

ხალხს შეეშინდა ლევარსის რისხვის და როგორც იქნა, დაწყნარდა. ლევარსიმ და იპოლიტემ განაგრძეს ქეიფი.

საკმაოდ შეზარხოშდენ.

— დამთაანხმდი, ლევარსი, ხაშური კარგი ქვეყანაა: მრავალი გასათხოვარი ქალები, კლუბი ყოველდღიური წარმოდგენით, კინო, სამიკიტნოები და მეტი არაფერი.

— მე მასწავლებლობა არ მინდა.

მაშ რა გინდა?

— უკეთესი ხელობა, მაგალითად: ვექილობა, კონდუქტორობა, ან და მოლარეობა, ფულბარაქიანი ადგილი მინდა!..

ამ დროს სადგურიდან მოისმა მეორე ზარის რეკა. ლევარსიმ მიატოვა ღვინო, მოახტა მატარებელს და გაჰყვა თბილისისაკენ.

ხაშურელი შმაილა

მგონი ლევარსი იყო

ამხ. „ტარტაროზო“, სწორედ დღეისწორს თქვენ აცხადებდით ლევარსი როხროხაძის დაკარგვის შესაჴებ.

მე, როგორც დაინტერესებული, ყურადღებას ვაქცევდი და თვალყურს ვადევნებდი მას.

დანამდვილებით არ შემიძლია იმის თქმა, რომ აუცილებლად ის იყო, მაგრამ ბევრ რამეში ჰგავდა, და ამიტომაც ვალდებულად ვსცანი თავი თქვენთვის მომეწოდებინა ეს ცნობა.

გასულ კვირას, სწორედ დღეის სწორს, განათლების მუშაკთა სახლში გიმართა შემოქმედელების კრება, რომელზედაც თათბირი იყო შემოქმედ-ოზურგეთს შუა რკინის-გზის გაყვანის შესახებ...

და ამ კრებაზე მოხსენების შემდეგ გამოვიდა ვილაც უცნობი, რომელიც თუმცა სავსებით არა, მაგრამ ნაწილობრივად მაინც ჰგავდა ლევარსი როხროხაძეს.

მან სთქვა:

ამხანაგებო, თქვენ აქ უსაყვედურეთ მომხსენებელს, რომ მოხსენება ძალიან სუსტი იყოო.

ეს არ არის მართალი.

მოხსენება სავსებით ამოსწურავდა მდგომარეობის დახასიათებას, და თუ, მიუხედავათ ამისა, იგი მაინც სუსტი იყო, ეს მომხსენებლის ბრალი კი არ არის, არამედ თვით თქვენი მდგომარეობის.

როცა მდგომარეობა სუსტია, ცხადია, მოხსენებაც სუსტი იქნება.

თქვენ გქონიათ რამოდენიმე რელსი (ლიანდაგი) და ამით ცდილობთ რკინი-გზის გაყვანას.

ეს ძალიან კარგი საქმეა, მაგრამ ძალაუნებურად მე მაგონდება ერთი თქმულება (და თქვენც ხწორედ ისე გემართებათ):

ვილაცამ, თურმე, გზაზე ცხენის ერთი ნალი იპოვნა. შემდეგ კი ეს კაცი რიხიანად ლაპარაკობდა მეზობლებში, რომ მას სულ მალე ეყოლება ბედაური ცხენი... საამისოდ უკვე გაკეთებულია მთავარი საქმეო...

ამბობდა: ეხლა მაკლია მხოლოდ: სამი ნალი, უნაგირი და ცხენიო.

ასე ყოფილა ამხანაგებო, თქვენი მდგომარეობაც.

როგორც კი დაასრულა სიტყვა, მაშინვე დასტოვა კრება. მე მხლოდ შემდეგ მომაგონდა, რომ: შესაძლებელია ეს ლევარსი იყო, მაგრამ გვიან-ღა იყო.

ეხლა კი არ ვიცი თუ სად იმყოფება.

აშის ცნობა იმიტომ გავბედე, რომ ხალხში ხმები დადის, თითქოს ლევარსი თბილისში იყოს.

ყიმეთი.

„ტარტაროზი“ ყველას მადლობას უძღვნის, ვინც კი რაიმე ცნობა მოგვაწოდა ლევარსი როხროხაძის შესახებ.

საჭიროდ მიგვაჩნია განვაცხადოთ, რომ ლევარსი ჩვენი აგენტების მიერ ახლო ხანში იქნება ნახული და საზოგადოება ნუ ჩავარდება დიდ მწუხარებაში.

აჭარ-სტიპ-ბიურო

ჩვენ აჭარიდან მოვედით
მუშფაკში მსმენელებია,
ჩამოვიტანეთ ჩვენ-ჩვენი
მარტო საბანი, ლებია.
გვითხრეს: ქალაქში რომ ჩახვალთ
ბიურო არის იქაო
თუ სტიპენდია არ მოგცენ
გააძვრე თსულმთლად სიქაო.
მაგრამ წევრები (როგორც სჩანს)
ერთმანეთს ამხანაგობენ.
თქვენც ცოტა მოითმინეთო;
ჩვენ ამ სიტყვებით გვამკობენ.
ხშირად აწყვია ფულები
დალოცვილ სალაროშია.
მაგრამ ჩვენ თუ კი მოვსთხოვეთ,

მაშინ არ არის გროშია.
არ არის ჩვენი ბიურო
ჩვენთვის საქები დიდია,
თვითეულ წევრებს კისერში
ხუთი „ღალსტუკი“ ჰკიდია.
ჩვენ გვკვებავს ტკბილი სიტყვებით,
თვითონ კი მაძღრად იძინებს;
იმ კვირას დალოცვილებმა
პორტფელიც კი შეიძინეს.

სულეიმან შავი-ოღლი.

სისინი

ჩოხატაურისათვის

კარგი ხანია წერილი,
რომ აღარ დამიწერია.
არ გივარგაო მაცნობეს
საწერათ კალმის წვერია.
მეც ჯავრმა გული დამიდნო
მოუშვი თმა და წვერია,
ვფიქრობ, რაც გავჩნდი მას შემდეგ,
იქნება ასი წელია.
ზოგი მიყვირს და ზოგი,
მკბენს ჩუმად როგორც მელია,
და ზოგი სიტყვებს გადმომკრავს;
უთმინო—ესეც ძნელია,
ბოროტის გული არ ძღება,
შხამს ანთხევს როგორც გველია
და მითი ფიქრობს დაჰფაროს
საქმე შავი და ბნელია.
სული რომ კიდევ მიდგია
ვერ ითმენს მეზობელია;
დროს უცდის სახელდახელოს,
როდის გამომჭრას ყელია...
კვლავ ამოძრავდა ბინძური
ორი ყმაწვილის ხელია;
ორ სკამზე მჯდომნი, რომლებსაც
არაფრის აღარ სრცხვენია...
ვისზე ვსწერ კარგად მიხვდება
ნაცნობი წამკითხველია,
ყალბი „დანოსის“ დამწერი,
გონებით ჭკუათხელია
გაიძვერაა აშკარა,
მრავალი ცუდის მქმნელია;
ყველანი ხედავს, მაგრამ ჯერ
არავის გაუმხელია.

და ამის შემდეგ ტარტაროზ,
სათქმელად რა დამრჩენია?
ქიშპობა-გაიძვერობა
არსებობს უეჭველია...
და გთხოვთ, სოფლებსაც ესტუმრო
ნახოთ რაც გულის მწველია,
რომ ბოროტ სულებს უნდობლად
ჩაჰკრათ ჩანგალის წვერია!

ალა ოსმან.

სახლის პატრონი

მდგმურებს ქალაქსა თბილისში
ჭეათე უბნის მხარეში
გვიკლებს და აღარ გვასვენებს
სახლის პატრონის თარეში.

ფიცხი არ არის, დღეს საშა
როგორც „ნიკოს დროს“, სჩვევია,—
მაგრამ ტკბილ ენით ის მდგმურებს
ვით მელა-კუდა გვჩვევია.

გვითხრა:—კეთილი კაცი ვარ,
არ მსურს მდგმურებთან ჩხუბიო,
რა საჭიროა მეჭიროს
ხელში ფარი და შუბიო.

არ შემაცვლიოთ მე თქმენზე
ჩემი კეთილი გულიო,—
და ჯამაგირი მე თქვენი
უნდა მაძლიოთ სრულიო.

ასე სჭირდება ჩემს ხარჯებს,
ცარიელი მაქვს დახლიო.
ვინც არ მიიღებთ ჩემს რჩევას,
სჯობს რომ დასცალოს სახლიო.

თუმც ჩვენი სახლის პატრონი
„სპეცი“ და ბუღალტერია
მაგრამ ასეთი იტოგი“-ს
მაინც ვერ დაგვიჯერია.

ტარტაროზ, ეხლა დაგვჭირდა
ჩვენ შენი სამსახურია,
გაგვაგებინეთ სიმართლე
გთხოვთ თორმეტამდე მდგმურია.

ტყის ასული.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„უზნეო ბავში“

„გერმანია ისე გაათამამა მოკავშირეების დათმობამ,
რომ იგი ახალშენების დაბრუნებასაც კი თხოულობს“.
უცხოეთის გაზეთებიდან.

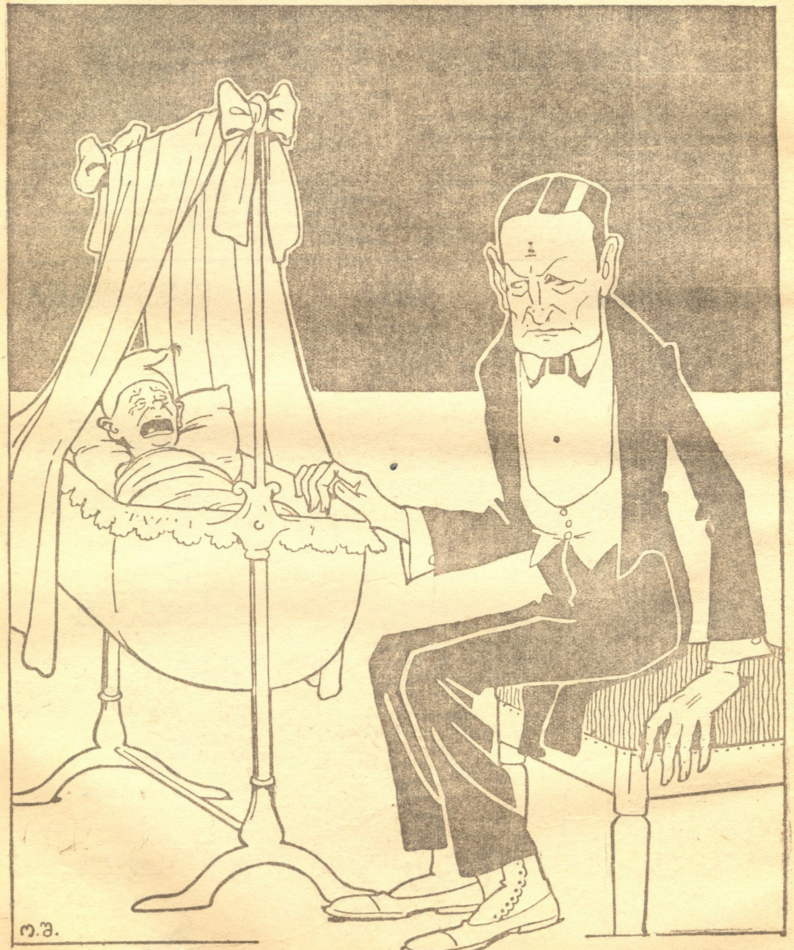

რა გატირებს და რა გინდა არ გასაზრდელო?!
ნუ თუ კიდევ გთხოვ შენ რამეს?.. ო, შენ უზრდელო.

დაიძინე, ნანას გიმღერთ დოუესი და მე...
ნუ გგონია ტირილითა გამოგვტყუვო რამე.

ცხელ-ცხელი ამბები

რეპერტუარი რუსთაველის თეატრში

სამშაბათის გაზეთი

(ამონაწერი საგაზეთო ქრონიკიდან)

— „დეზერტირკა“. დღეს, სამშაბათს, რუსთაველის სახელობის თეატრში წარმოდგენილი იქნება „დეზერტირკა“ სამ მოქმედებათ.

ოთხშაბათის ნომერი

— **აზიანის პიესა.** დღეს, რუსთაველის თეატრში იდგმება აზიანის პიესა „დეზერტირკა“.

ხუთშაბათი

— **მხიარული წარმოდგენა.** დღეს, ხუთშაბათს, რუსთაველის თეატრში დაიდგმება მხიარული პიესა „დეზერტირკა“. ბილეთები გაყიდულია.

პარასკევი

— **კომედია დეზერტირკის ბაზრიდან.** პარასკევს, იდგმება აზიანის მიერ დაწერილი კომედია; სიუჟეტი აღებულია დეზერტირკის ბაზრის ცხოვრებიდან.

შაბათი.

— **ახალი ტრაგი-ვოდევილი,** სახელად „დეზერტირკა“, იდგმება დღეს რუსთაველის თეატრში.

კვირა.

— **რუსთაველის** სახელობის თეატრში დღეს წარმოდგენილი იქნება ახალგაზრდა მწერალ აზიანის ოპერეტკა „დეზერტირკის“ სახელწოდებით.

ორშაბათი.

— **დღეს, ორშაბათს,** თბილისის თეატრებში, ჩვეულებრივად წარმოდგენები არ იმართება. მხოლოდ, საზოგადოების დაბეჯითებული თხოვნით, რუსთაველის თეატრში წარმოადგენენ ჩვენი მხცოვანი დრამატურგის აზიანის დრამას „დეზერტირკას“.

საზაფხულოდ.

აკადემიური დრამის თეატრი მიემგზავრება საქართველოს სხვადასხვა კუთხეებში. თვითოეულ ადგილას, დღეში სამჯერ, წარმოდგენილი იქნება დრამ-კომედ-ვოდევილ-ოპერეტ-ოპერ-პანტომიმა „დეზერტირკა“.

ახალი კინო-სურათი.

რეჟისორი ზაბოზლაევი ამზადებს დასადგმელად ახალ კინო-სურათს. სიუჟეტი აღებულია დეზერტირის ბაზრის ცხოვრებიდან. სცენარი გადაკეთებულია უძველეს დროის ხალხურ თქმულება „დეეზრტირკადან“.

ოპერა ახალი.

კომპოზიტორი კოკოლიკი უკვე შეუდგა ახალი ოპერის წერას. ლიბრეტოთ გამოყენებულია ახალგაზრდა პროლეტარულ პოეტის რომანი „დეზერტირკა“.

ახალი საზოგადოება.

თბილისში დაარსდა სავაჭრო-სამრეწველო-სააქციონერო -საყალთაბანდო საზოგადოება „დეზერტირკა“, რომელიც ხსნის თავის განყოფილებებს საქართველოს და ამიერ-კავკასიის ყველა კუთხეებში.

— ერიდეთ ყველა —

თბილისში გაჩნდა ახალი სენი, ინფლუენცას სახით. ეს სენი მოედო თითქმის მთელ თბილისს. სენის საწინაამდეგოდ რუსთაველის თეატრში დაარსებულია საავადმყოფო, პოლიკლინიკა. და ამბულატორია.

ლანჩხუთი

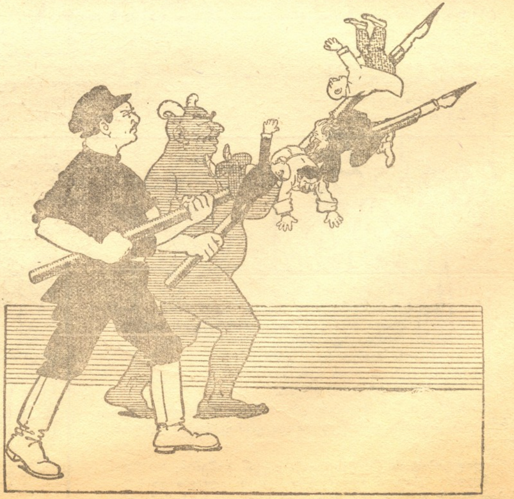

ეს ჩვენი დაბა, ტარტაროზ,
რომ ინახულო ჯერია...
ბევრი გვყავს შენი ერთგული
და ბევრიც დასაჯერია,—
ვისაც ცხონებულ ნიკოს დროს
ხელში მათრახი სჭერია.
მათ შორის მე ერთს გაცნობებ,
ამბავი დასაჯერია.
ალმასკომის თავმჯდომარის
სეხნიაა იგი ძველი;
ცალი ყური მოჭრილი აქვს,
ცალი დარჩა ისევ გრძელი...
და ეს „გმირი“ ვექილობაში
ცნობილია ჩვენში კარგად.
ბევრი „მავნე“ პიროვნება
ციმბირისკენ გადაკარგა.
მაღალია ტანით, ცხვირით
და გამხდარი როგორც ფარგა.
ლანჩხუთიდან საბჭოს „ქებით“
თავი ლამის აიბარგა.
გვესტუმრეთ და პირველ რიგში
უსათუოდ გაგაცნობთ მას,
ვინც ჩვეულა გლეხის ტყავის
მოუხარშავ—უმად ჭამას
მგელი არის,—მისი გვარიც
ამ ცხოველით დაიწყება...
მოსე მწერლის გაზრდილია,
მას არა აქვს დავიწყება.

ქვა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ის ურჩევნია მამულსა, რომ შვილი ჯობდეს მამასა!“

„დეკანოზ იოსებ წერეთელს სურდა შვილი მღვდლათ ეკურთხებინა. შვილმა ვიქტორმა არ დაუჯერა, „ლესნიჩათ“ ეკურთხა და... არც წაუგია“.
ნამდვილი ამბავი.

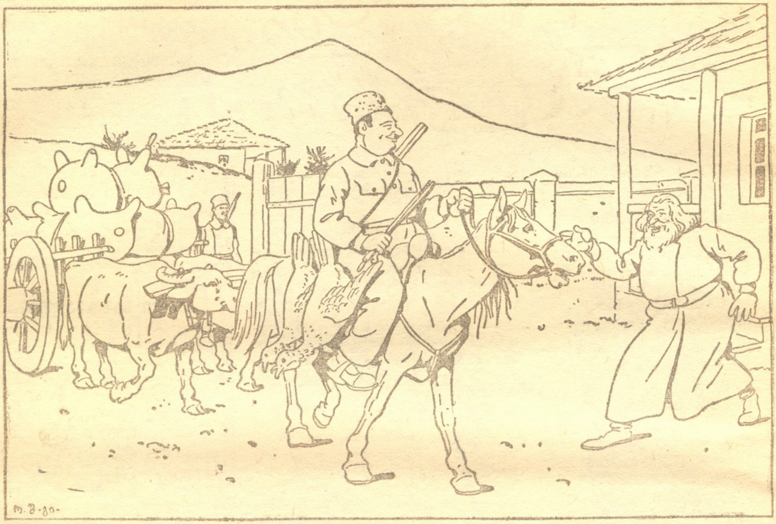

ვიქტორმა გადინადირა
თვის „სალესნიჩო“ ტყიანი:
— შინ მოიტანა ბატები,
ცხვარი და თხანი რქიანი,
თან მოაყოლა გოჭები—
ხორცი აქვს მარილიანი,
ინდაურსა და ქათმებსაც,
მან მისცა დიდი ზიანი.
მიართვა მამა დეკანოზს—
ხუცესი არის სვიანი,
თან მივგორა ტიკებიც—
ღვინოა გემო სმიანი.
შვილმა მიმართა მამასა:
— გაფიცებ ანაფორასო,
გახედე ერთი—ურმებზე
ტიკები როგორ გორავსო!“.
შეხედე—წვერნისკარტობენ
დღეს მომხიბვლელათ ბატები—
და ნუ თუ მამა-ხუცესო
ამას შექმნიდა ხატები?
ხომ სჯობნებია, ლესნიჩი,
დღეს უსაკურთხო ხუცესსო?
ამის შემხედავს—მამაო,
სიმღერა გააქვს მუცელსო!
ან რას ეტყოდა ხუცესი,
პირზე ღიმ შენათამაში;
სთქვა:—მამას გაუმაძღარსა,
ვხედავ, შვილი სჯობს ჭამაში!

ცნობათა მიღება

ჩაილუღლიძეს (ოზურგეთი). თქვენ გვწერთ, რომ მანდ ხშირი ყოფილა ლოთობა და ქარტ-ნარდის თამაში.

მილიცია თუმცა ცდილობს
ეს გმირობა შეანელოს;
მაგრამ ჯერ კი არვინ იცის
ვინ გაიტანს ბრძოლის ლელოს.

და ჩვენც მაშინ მოვათავსებთ თქვენს წერილს, როცა ბრძოლის საკითხი გადაწყდება და ერთ-ერთი ლელოს გაიტანს.

დიფტიპიტოს (სამტრედია). თქვენ გვწერთ:
მღვდელ ბესარიონ გელაშვილმა შეკრიბა გლეხები და სახარებით ხელში დაუწყო ლაპარაკი, რომ ეკლესიას პატრონობა უნდაო. გლეხები ქვეშ-ქვეშ იცინოდენ და სასაცილოდ არ ჰყოფნიდათ ბესარიონის დარიგება, ჭკუის სწავლება; ეს იმ დროს, როცა გლეხები მღვდელს შესაჭმელად უცქერენ“.

 აი სწორედ ასეთ შემთხვევისათვის არის ნათქვამი:
ამაო „მგლის“ თავზე სახარების კითხვა.

კოლხიდა (ბათომი). ჩვენ სასტიკ პასუხს მოვსთხოვდით მოქ. ვაჩაბერიძეს, რომელიც **„არ იხდის დავალიანებას“**, მაგრამ იგი უარს არ ამბობს გადახდაზე და ასაღებად გაგზავნის **„მაკოსთან გუდაუთაში“**. მიდით მაკოსთან,—იქნებ მაკომ გაისტუმროს მისი ვალი.

რაც შეეხება კარიკატურას, ეს ხომ კიდევ ხარჯს გამოიწვევს. ჯერ გადაიხადოს ჩვენი ვალი,—და შემდეგ კი მოვათავსებთ, თორემ მისგან ზარალი და ხარჯი ისედაც კმარა.

ნ. კორნოვს. თქვენს ლექსებიდან ამოვიღეთ მხოლოდ ეს სტრიქონები:

„ვლესავ მუდამ ჟამს საომრად ჩემსა გრძნობას და ჭკუასა“.

და მიუხედავად **მუდამ ჟამ ლესვისა,**

„თუ პირი აღარ გამიჭრის, თავზე დავიმტვრევ ყუასა“.

ძალიან კარგსაც იზამთ. გულმოსულობა თუმცაღა მავნებელია, მაგრამ როცა კაცს მოთმინებიდან გამოგიყვანს გარემოება, მაშინ გაიმეტებ თავს,—სხვა რაღა დაგრჩენია.

ხითხითს. სადაური ერთა ლიგა გვნახეთ, რომ თქვენს მღვდელს და დიაკონს შორის მომხდარი დავიდარაბა ჩვენ მოვაწესრიგოთ?

თქვენ გვწერთ:

„მიცვალებულის სულის მოსახსენებლად ცხვარი შემოსწირეს. მღვდელს და დიაკონს გაყოფაზე ჩხუბი მოუვიდათ. ეცენ ცხვარს და დაუწყეს თავისკენ წიწვა. ამ წიწვაში დუმა დიაკონს შერჩა, ხოლო რქები მღვდელსო.

კარგადაც გაყოფილა. მღვდელს ძალიან დაშვენდება რქები. რქების შემდეგ ბევრი გადაკეთება აღარ დასჭირდება, რადგან წვერი გრძელი აქვს და მისგან მივიღებთ ცხვრის მონათესავე ცხოველს.

სხივს (ქუთაისი). საკვირველია: „გრძელ-ენიანობას“ სხვას დასცინით და თვითონ კი ასე გაგიგრძელებიათ საკუთარი.

ერთს წვეთს. არა თუ ერთი,—არც ერთი წვეთი სიცილისა არ არის თქვენს წერილში.

ეს არც **ახალი ამბავია** და არც **კარგი.**

„მოდვა“-ს (ქუთაისი). **თქვენი** ფსევდონის **პირველი** ასოს მაგიერ დასწერეთ ასო **„ბ.“** და მიიღებთ თქვენი წერილის დახასიათებას.

„კუჭის-ძმა“-ს (ქუთაისი). როცა ჭირში ჩავარდით, მაშინ მოგინდათ ჩვენი ძმობა?! როცა ლხინში იყავით, მაშინ რატომ არ გაგახსენდით და რატომ არ მიგვიპატიჟეთ „ნეტარების დროს“?! არა, ძმაო,—ჩვენგან დახმარებას ნუ ელოდებით.

ბატკანს. თუ კი თქვენ გახსოვთ თქვენი წერილის უკანასკნელი სტრიქონი (კინტოს პასუხი), მის უკანასკნელ სიტყვას ასო „ც“ მაგიერ დაუწერეთ ასო [illegible] და მიიღებთ. შემდეგ ისევ წაიკითხეთ მთელი [illegible]ბა და მიიღებთ...(თუ გნებავთ) ჩვენს პასუხს.

კიკნას (ქუთაისი). ახირებული ხალხი ყოფილხართ კინო „რადიუმი“-ს მუშა-მოსამსახურენი. თქვენ უნდა გიხაროდეს, რომ **„სად. რიონში „ტრაღიკულად გარდაიცვალა ავაზაკების ხელით „ბილეტიორ“ დათიკო ცნობილაძის ფეხსაცმელები“, რომელიც სამი დღის უკან დაუჯდა 37 მანეთი.**

კიდევ კარგი, რომ თავი არ მოჰპარეს, თუმცაღა ზარალი მაშინ ღირებულობის მხრივ უფრო ნაკლები იქნებოდა, მაგრამ თქვენ **გულს უფრო ეტკინებოდა.**

დიკის (ქუთაისი **ზდანოვიჩის ქუჩა**). შემწვარი გოჭი მიიზიდავს მღვდელ ცინცაძეს და დიაკონ იობა შავგულიძეს კი არა,—ყველას,—და გასაკვირიც არ არის: თუ ესენი გამოედევნენ ბავშებს, რომლებსაც შემწვარი გოჭი მიჰქონდათ სახლში მიცვალებულისთვის **ორმოცის** საწი-

რავად.

განა თქვენთვის სულერთი არ იყო შემწვარ გოჭს ესენი შეჭამდენ თუ მღვდელი ცინცაძე და დიაკონი მგალობლიშვილი? (სულოცოდვილო, შემწვარი გოჭი მღვდელს და დიაკონს კი არა, ტარტაროზსაც არ აწყენს).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„კაცთ“ სისხლ-მოყვარეობა

„კაცთმოყვარეობის გრძნობა ჩვენ გვაიძულებს დავრჩეთ ახალ-შენებში“.

(ბრიანის სიტყვიდან).

მე აქიდან არ წავალ,—ეს ადგილი კარგია...
სისხლი ბლომად... სისხლი ხომ ჯანმრთელობას არგია.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტის სტამბა კამოს ქ. 68.